

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar – En moderniserad radio- och tv-lag

Myndigheten för tillgängliga medier, MTM, lämnar härmed sitt yttrande över betänkande av 2018 års AV-utredning *En moderniserad radio- och tv-lag – genomförande av ändringar i AV-direktivet (SOU 2019:39)*. MTM yttrar sig över de delar av betänkandet som rör myndighetens verksamhetsområde.

Om MTM

MTM arbetar för att alla ska ha tillgång till litteratur, nyheter och samhällsinformation utifrån vars och ens förutsättningar, oavsett läsförmåga eller funktionsnedsättning.

MTM producerar och förmedlar tillgängliga medier i form av talböcker, punktskriftsböcker och e-textböcker till personer med funktionsnedsättning som ger läsnedsättning. Detta görs i enlighet med 17 § upphovsrättslagen. MTM distribuerar också teckenspråkig litteratur för personer som är döva eller har en hörselnedsättning.

MTM förbättrar tillgången till innehållet i dagstidningar för personer med en funktionsnedsättning som gör att de inte kan ta del av en vanlig dagstidning. Detta görs i enlighet med 19 § förordningen (2013:9) om taltidningar och mottagarutrustning. Orsaken kan till exempel vara synnedsättning, dyslexi, afasi eller neurologisk skada. Myndigheten producerar också både taltidningar och punktskriftstidningar utan skriftlig förlaga.

MTM ansvarar för utgivningen av den lättlästa nyhetstidningen *8 Sidor* och lättläst litteratur genom LL-förlaget.

Med utgångspunkt i diskrimineringslagen, där bristande tillgänglighet definieras som en grund för diskriminering, utgör tillgängliga medier en förutsättning för att garantera den enskildes demokratiska rätt till information och nyheter. För att ett inkluderande och tillgängligt samhälle ska bli verklighet krävs det att alla medborgare kan ta del av samma medier och vid samma tidpunkt.

Sammanfattning

Mot bakgrund av att information ska kunna konsumeras av alla, oavsett funktionsförmåga, vill MTM framhålla vikten av att alla distributionsformat ska omfattas av kravet på tillgänglighet för att säkerställa att alla användare får tillgång till information, nyheter och underhållning utifrån vars och ens förutsättningar, oavsett funktionsförmåga.

För att säkerställa att information som distribueras via *Viktigt meddelande för allmänheten* (VMA) kan uppfattas av alla, oavsett funktionsförmåga, vill MTM i detta sammanhang lyfta vikten av att VMA även publiceras som text.

MTM framhåller vikten av att hela marknaden ska utgå från universell utformning, som bygger på etablerade standarder och plattformsoberoende format.

MTM ställer sig positiv till att radio- och tv-lagen även ska omfatta leverantörer av videodelningsplattformar.

Myndigheten är positiv till att artikel 6 i ändringsdirektivet utvidgas till att omfatta även funktionsnedsättning.

MTM vill lyfta behovet av att särskilt säkerställa skyddet för barn och unga med funktionsnedsättning och att ett funktionshinders- och tillgänglighetsperspektiv alltid bör inkluderas inom MIK-området

MTM ställer sig bakom att kraven på tjänsteleverantörerna korresponderar mot kraven i webbtillgänglighetsdirektivet och det nya mediestödet.

MTM ställer sig positiv till utredningens förslag på särskilda avgifter för de aktörer som inte säkerställer att deras tv-sändningar, beställ-tv eller sökbar text-tv är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

MTM föreslår att MPRT ges i uppdrag att samråda med MTM avseende kravet på tillgänglighet och tillgänglighetslösningar utifrån universell utformning på distributionskanalerna, oavsett format.

MTM vill vidare lyfta att de tjänsteleverantörer som omfattas av AV-direktivet även kommer att påverkas av tillgänglighetskraven i det av EU beslutade tillgänglighetsdirektivet (EAA).

Myndighetens synpunkter

Inledning

MTM:s synpunkter på denna rapport utgår från myndighetens portalparagraf att MTM ska "arbeta för att alla ska ha tillgång till litteratur och samhällsinformation utifrån vars och ens förutsättningar oavsett läsförmåga eller funktionsnedsättning". Fokus i synpunkterna ligger därför på att användare får eller bör få stöd och hjälp till tillgänglig läsning och information.

MTM:s yttrande vilar också på internationella fördrag som Sverige ratificerat.

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna framhåller rätten till åsikts- och yttrandefrihet, rätten till utbildning samt rätten att delta i samhällets kulturella liv.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning fokuserar på icke-diskriminering och listar nödvändiga åtgärder för att personer med funktionsnedsättning ska kunna åtnjuta såväl medborgerliga och politiska som ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

FN:s konvention om barns rättigheter anger bland annat att konventionsstaterna ska erkänna barns rätt till utbildning och säkerställa att barn och unga, oavsett funktionsförmåga eller språklig minoritet, också ska garanteras rätt att fritt delta i det kulturella livet på lika möjligheter.

MTM utgår också från de mål som FN satt upp i Agenda 2030 som rör tillgång till trovärdig information där förmågan att ta till sig och hantera information är en förutsättning.

I maj 2019 fattade EU beslut om European Accessibility Act (tillgänglighetsdirektivet), som syftar till att förbättra tillgängligheten hos kommersiella produkter och tjänster. Tillgänglighetsdirektivet nämner specifikt audiovisuella medietjänster utifrån definitionen i artikel 1.1 a i direktiv 2010/13/EU, dvs "e) *tv-sändning (dvs. en linjär audiovisuell medietjänst): en audiovisuell medietjänst som tillhandahålls av en leverantör av medietjänster för samtidigt tv-tittande enligt en programtablå*", samt "g) *audiovisuell medietjänst på begäran (dvs. en icke-linjär audiovisuell medietjänst): en audiovisuell medietjänst som tillhandahålls av en leverantör av medietjänster för att ge möjlighet att se program vid en tidpunkt som användaren väljer och på dennes egen begäran utifrån en katalog med program som valts ut av leverantören av medietjänster.*"

Alla kommersiella leverantörer omfattas av tillgänglighetsdirektivet och måste alltså vidta åtgärder för att tillse att innehåll och tjänster är tillgängliga senast 2025. MTM vill uppmärksamma behovet av överensstämmelse hos alla aktörer så att det inte uppstår skillnader mellan olika leverantörer vad gäller tillgängligheten till och i medietjänsterna.

Kapitel 6 Videodelningsplattformstjänster

6.4.4 Radio- och tv-lagens tillämpningsområde utökas till att omfatta videodelningsplattformar

MTM ställer sig positiv till utredningens förslag att radio- och tv-lagen även ska omfatta leverantörer av videodelningsplattformar etablerade i Sverige.

Mot bakgrund av att information ska kunna konsumeras av alla, oavsett funktionsförmåga, vill MTM framhålla vikten av att alla distributionsformat ska omfattas av kravet på tillgänglighet för att säkerställa att alla användare, oavsett funktionsförmåga, får tillgång till den information som distribueras.

Kapitel 7 Innehåll som uppmanar till våld, hat eller terroristbrott

Myndigheten är positiv till att artikel 6 i ändringsdirektivet utvidgas till att omfatta alla diskrimineringsgrunder i artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, det vill säga även funktionsnedsättning.

Kapitel 8 Skydd av minderåriga och krav på information

MTM vill lyfta behovet av att särskilt säkerställa skyddet för barn och unga med funktionsnedsättning. Statens medieråd har i rapporter presenterat undersökningar som visar att denna grupp är särskilt utsatt via digitala kanaler.

Utredningen lyfter behovet av samordning mellan olika statliga aktörer inom MIK-området. Myndigheten vill framhålla att arbetet även där bör ta in ett funktionshinders- och tillgänglighetsperspektiv och att MTM bör vara en samverkande part till övriga aktörer i de diskussionerna.

Kapitel 10 Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Kraven på tillgänglighet avseende information bör, utöver artikel 21 i den Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, också anknyta till de rättigheter som är kopplade konventionen om de mänskliga rättigheterna samt den om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Dessa tydliggör rätten för personer med funktionsnedsättning att få tillgång till information, nyheter och underhållning på lika villkor.

10.2.1 Beställ-tv i tråd bör omfattas av kraven på att göra program tillgängliga för personer med funktionsnedsättning

MTM ställer sig bakom förslaget att det ska vara möjligt att ställa krav på att program i beställ-tv som tillhandahålls via tråd ska göras tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Utifrån den demokratiska rätten till information och mot bakgrund av att information ska kunna konsumeras av alla, oavsett funktionsförmåga, vill MTM återigen framhålla vikten av att alla distributionsformat ska omfattas av kravet på tillgänglighet för att säkerställa att alla användare, oavsett funktionsförmåga, får tillgång till den information som distribueras.

10.2.3 Återrapportering och handlingsplaner samt 10.2.4 Kontaktpunkt

Myndigheten är också positiv till övriga skrivningar om krav på tjänsteleverantören, det vill säga att inkludera krav på att tjänsteleverantörer ska rapportera hur de uppnått de ställda kraven, att leverantören ska upprätta handlingsplaner för att öka tjänstens tillgänglighet, samt att leverantören ska utse en lättillgänglig kontaktpunkt online för information till och synpunkter från användarna. Detta korresponderar med motsvarande krav i webbtillgänglighetsdirektivet och det nya mediestödet.

Vad gäller distributionsformat och teknisk utveckling vill MTM lyfta behovet av att hela marknaden ska utgå från universell utformning, som bygger på etablerade standarder och plattformsoberoende format.

Myndigheten föreslår att MPRT ges i uppdrag att samråda med MTM avseende kravet på tillgänglighet och tillgänglighetslösningar utifrån universell utformning på distributionskanalerna, oavsett format.

10.2.5 Meddelanden av vikt för allmänheten

För att säkerställa att information som distribueras via *Viktigt meddelande för allmänheten* (VMA) kan uppfattas av alla, oavsett funktionsförmåga, vill MTM i detta sammanhang lyfta vikten av att VMA även publiceras som text.

Kapitel 12 Tillsynsmyndigheternas oberoende och effektiva överklagandemekanismer

12.4.3 Krav på att säkerställa tillräckliga resurser

MTM är gärna en samverkanspart till MPRT i dess tillsyn och myndighetsutövning för att säkerställa tjänsteleverantörernas skyldighet att leva upp till kravet på tillgänglighet. MTM kan bidra med kompetens om tillgänglighet och ett funktionshindersperspektiv.

Kapitel 15 Vidaresändningsplikt

15.5.2 Sökbar text-tv ska ingå i vidaresändningsplikten

MTM ställer sig bakom utredningens förslag att inkludera sökbar text-tv i vidaresändningsplikten utifrån kravet att alla medborgare ska kunna få tillgång till information vid exempelvis viktigt meddelande till allmänheten. MTM vill lyfta att de tekniska lösningarna bör utgå från universell utformning för att tillgodose behovet av tillgänglighet.

Kapitel 16 Bör beställradio omfattas av radio- och tv-lagen?

16.4 Olika sätt att lyssna på ljudradio

Även i detta sammanhang vill MTM lyfta principen om inkludering och att information ska vara tillgänglig för alla, oavsett funktionsförmåga för att säkerställa medborgarnas demokratiska rätt till information.

Kapitel 17 Sanktioner i radio- och tv-lagen

17.2.3 Krav på tillgängliggörande

MTM ställer sig positiv till utredningens förslag på särskilda avgifter för de aktörer som inte säkerställer att deras tv-sändningar, beställ-tv eller sökbar text-tv är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Även här vill MTM lyfta behovet av kompetens om universell utformning och tillgänglighet och att myndigheten gärna är en samverkanspart till MPRT.

Kapitel 20 Konsekvenser av förslagen

MTM vill lyfta att de tjänsteleverantörer som omfattas av AV-direktivet även kommer att påverkas av tillgänglighetskraven i det av EU beslutade tillgänglighetsdirektivet (EAA).

20.4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Utredningen anger att förslaget om att inkludera beställ-tv via tråd är en utvidgning som påverkar tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Utredningen ser inte att det kommer att innebära nya uppgifter för Myndigheten för press, radio och tv. MTM vill dock lyfta behovet av kompetens om universell utformning och tillgänglighet för att rätt bedöma och utveckla verksamheten.

Föredragande i detta ärende har varit senior rådgivare Anne Stigell.

Magnus Larsson
Generaldirektör